

1973 HACCINDAN HATIRALAR -IV-

M. Talât KARAÇİZMELİ
Din İşleri Yüksek Kurulu Baş Raportörü

Bundan önceki yazımızda, bu yılı tarihî kalabalıktan söz etmiştik. Simdi çeşitli ülkelerden gelen hacı sayısını görelim. (Ülkelerin yazılışı hacı sayısına göre değil, isimlerinin baş harflerinin alfabetik sırasına göre yapılmıştır.)

Abudabi 814 . Acman 143 - Afganistan 17477 • Bahreyn 2265 -Bengladeş 6595 - Birleşik Malezya 10395 . Britanya 1053 • Cezayir 25864 - Çat 4002 - Dahomi 479 - Dubai 320 - Endonezya 22659 - Etiyopya (Habeşistan) 2843 - Fas 22425 - Fildişi Sahili 930 -Filipin 7 - Filistin 1556 - Fransa 497 - Gana 860 - Ginya 1812 - Güney Afrika 295 - Güney Arabistan 2046 - Güney Vietnam 12 -Hindistan 18306 - İran 45298 - İspanya 123 - Irak 24681 - Zambiya 316 - Kamboçya 1 - Kamerun 1751 - Katar 1346 - Kenya 734 - Kongo 44 - Kuveyt 8094 - Liberya 39 - Libya 23777 - Lübnan 6715 - Malagazi 26 - Mali 1569 -Milliyetçi Çin 18 - Mısır 39606-Moris 205 - Moritanya 867 - Nijer 3978 - Nijerya 48981 - Orta Afrika 359 - Pakistan 89373 -Portekiz 61 - Re'sül Hayma 59 -Senegal 2719 - Seylan 67 - Singapur 761 - Siralyon 133 - Somali 2032 - Sudan 29506 - Suriye 31777 - Şarek 61 - Tanzanya 1312 -Tayland 2057 - Togo 161 - Tunus 10126 - Türkiye 27235 - Uganda 856 - Umman 3518 - Ürdün 25819 -Voltel Ulya 1117 - Yemen 60250 - Yugoslavya 18 - Yunanistan 286 - İsmi tesbit edilmemiş küçük ülkelerden 795 . Toplam 645.182. Toplam sayı Suudi Arabistan dışından gelen hacı sayısıdır. Bu yıl Suudi Arabistanlı hacılarla beraber yekûn hacı sayısının bir milyon iki yüz elli bin civarında olduğu söyleniyordu. Demek oluyor ki dışarıdan gelenler kadar da yerli hacı vardı.

Şimdi birde son on yıllık hacı sayısını senelere göre görelim. Tabii bu dış ülkelerden Suudi Arabistan'a gelen hacı sayısıdır.

Sene Hacı sayısı

1964 266.555
1965 283.319
1966 294.118
1967 316.226
1968 318.507
1969 374.784
1970 406.295
1971 431.270
1972 479.339
1973 645.182

Dikkat edilecek olursa bu seneye kadar, her yıl bir sene evvele nazaran artış iki binle altı bin arasındadır. Fakat bu yılı artış geçen seneye nisbetle tam 175.843 tür ki, bu rakam bahsini ettiğimiz kalabalığın mübalağa olmadığını göstermektedir.

İşte son senelerin bu gittikçe artan kalabalığı karşısında, hacı gönderen ülkeler, vatandaşları için çeşitli tedbir ve eğitime baş vurmak ihtiyacını duymaktadırlar. Nitekim Cidde hava alanında herkesin dikkatini çeken bir hususta, genellikle Orta Afrika ve Güney Afrika'nın çeşitli bölgelerinden gelen hacı adaylarının

büyük bir intizam içinde uçaktan inip gümrüğe gelmeleridir ki, bu hareketin bir eğitim sonucu olduğu apaçıktır. Yine, her ülke hac mevsiminde oradaki görevli sayısını gücü nisbetinde arttırmaktadır. Bizim de Kızılay'ın bu sene geniş bir kadro ile hareket etmesi orada müsbet neticeler vermiştir. Ancak Kızılay'dan öte Hükümetçe ele alınacak konular vardır ki, yazımızın başında kısmen bunlardan söz etmiştik. Eğitim görevinde tekrar edelim, Diyanet İşleri Başkanlığına düşmektedir. Geçen sene Diyanet İşleri Başkanlığı'nın üç ilimizde, bütün il müftülüklerinin iştirakleriyle yapmış olduğu seminerlerde hazırlanan raporlarla, hacılarımızın hareket yerleri olan beş hava alanımızdaki din görevlilerinin vermiş oldukları raporlar değerlendirilip, bu yıl yeni tedbirler alınacaktır. Bu davranış Diyanet İşleri Başkanlığı'nın konu ile yakın alâkasını göstermektedir.

Biz yine dönelim Mekke-i Mükerrreme'ye; Evet bu muazzam insan selinin Arafat'a çıkışı gerçekten görülmeğe değerdi. Neydi o yolların hali, motorlu vasıtaların yanında, hayvanlarla ve ayrıca yaya olarak yola koyulanlar. Zaten kalabalıktan, otobüs ve otomobillerde yayalardan daha süratli gidemiyorlardı. Çünkü bir milyondan fazla insan aynı istikamete hareketle, yürüyen milyonluk bir şehir gibi idi. İnşallah gelecek yazıda Arafat'ta olacağız.